

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2018
Plénium

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 3/2018
populárny názov	Voľby poslancov Prešovského samosprávneho kraja
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie vo volebných veciach - do územnej samosprávy (VÚC)
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o zamietnutí
dátum rozhodnutia	21.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Volebná sťažnosť nie je všeobecným opravným prostriedkom na preskúmanie výsledkov volieb. Predovšetkým sťažovateľ v konaní o zákonnosti volieb znáša pri objasňovaní skutkového stavu prejednávanej veci dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj preukázat' navrhovanými dôkazmi.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ kandidoval za poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 9 (Snina), za ktorý sa volili 3 poslanci. Z oficiálnych výsledkov volieb vyplýva, že sťažovateľ získal v uvedenom volebnom obvode 2 090 hlasov (10,51 %) „a nebol zvolený za poslanca zastupiteľstva PSK, s tým, že je v poradí prvým nezvoleným kandidátom... Kandidát ktorý sa v počte získaných hlasov umiestnil bezprostredne pred sťažovateľom, teda pán XY, získal 2 159 hlasov a bol zvolený za poslanca zastupiteľstva PSK. Rozdiel v počte získaných hlasov medzi sťažovateľom a pánom XY 69 hlasov.“</p> <p>Sťažovateľ uvádza, že „má informácie o tom, že pri sčítaní hlasov odovzdaných v prospech sťažovateľa sa nepostupovalo v súlade so zákonom č. 180/2014 Z. z.“, preto „domáha sa zrušenia výsledkov volieb pre ich nezákonnosť... Nakoľko sťažovateľ by pri správnom sčítaní mohol získať potrebný počet na zvolenie za poslanca zastupiteľstva PSK, sťažovateľ podáva sťažnosť proti výsledku volieb do zastupiteľstva PSK v jeho volebnom obvode...“.</p> <p>Podľa informácií sťažovateľa „v obci Stakčinska Roztoka mal získať 24 hlasov, avšak v zápisnici z tohto volebného okrsku má sťažovateľ uvedené, že získal 0 hlasov. Ďalej má sťažovateľ vedomosť, že v obci Ruská Volová mal získať 10 hlasov, avšak v zápisnici z daného volebného okrsku má uvedené, že získal 0 hlasov.“. Tvrdené skutočnosti sťažovateľ preukazuje čestnými vyhláseniami členov daných okrskových volebných komisií, ako aj „skutočnosťami uvádzanými v článku periodika Nový Čas zo dňa 06. 11. 2017...“.</p> <p>Napokon sťažovateľ sumarizuje, že „má vedomosť o minimálne 34 hlasoch v dvoch volebných okrskoch, ktoré sťažovateľ získal od voličov, avšak neboli mu</p>

	<p>započítané a zohľadnené pri vyhodnocovaní výsledkov volieb. Teda rozdiel medzi sťažovateľom a kandidátom XY nebol 69 hlasov, ale najviac možno 35 hlasov. Volebný obvod v ktorom sťažovateľ kandidoval je pritom tvorený 47 volebnými okrskami. Pokiaľ len v dvoch z nich bolo zistené, že sťažovateľovi nezapočítali 34 platných hlasov, tak je dôvodné podozrenie, že k takémuto pochybeniu (či už vedomému alebo nevedomému) mohlo dôjsť aj v ostatných 45 volebných okrskoch. Pokiaľ by však sťažovateľovi boli správne priznané hlasy (ďalších 35 alebo viac hlasov), tak by to malo zásadný vplyv na výsledok volieb, lebo by sťažovateľ získal rovnaký počet alebo aj viac hlasov ako kandidát XY.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd preskúmal volebné dokumenty z tých volebných okrskov označených sťažovateľom, o ktorých podľa vlastného vyjadrenia (s. 6 sťažnosti) „má ústne informácie... že hlasy mu mali byť odobraté (t. j. neprirátané)... a to...: Strihovce 1, Šmigovec 1, Uličské Krivé 1, Stakčín 1, Hostovice 1, Čukalovce 1, Dúbrava 1, Kolonica 1 a Runina 1.“ (ďalej aj „9 označených okrskov“).</p> <p>Ústavný súd 6. februára 2018 v priestoroch Obecného úradu obce Stakčinska Roztoka vypočul v predmetnej veci svedkov a právo byť prítomní využili sťažovateľ so svojím právnym zástupcom, odporca a zástupca politického hnutia OBYČAJNÍ EUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO).</p> <p>Skutkovú stránku prejednávanej veci ústavný súd objasňoval na prvom mieste postupom podľa § 62 zákona ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd si vyžiada všetky doklady a správy týkajúce sa volieb. Svoju pozornosť zamerl na volebné dokumenty okrskových volebných komisií Stakčinska Roztoka a Ruská Volová.</p> <p>Preverením obsahu volebných dokumentov ústavný súd zistil, že v obci Stakčinska Roztoka sťažovateľ ako kandidát na poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja získal 24 platných hlasov, hoci v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania v tomto volebnom okrsku nie je uvedené, že sťažovateľ získal platný(é) hlas(y). Súčasťou volebnej dokumentácie, ktorá bola ústavnému súdu doručená v stave vykazujúcom porušenie pôvodného zapečatenia, bol aj rukou písaný papierový hárok, na ktorom sú zoradené čísla zodpovedajúce poradiu kandidátov na hlasovacích lístkoch, pričom sú k nim po vykonaných súčtoch uvedené číselné údaje, ktoré sa v prevažnej miere (nie však úplne) zhodujú s počtami hlasov, ktoré boli v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania zapísané v prospech jednotlivých kandidátov. Súčet k poradovému číslu 21 (sťažovateľ) na tomto papierovom hárku predstavuje 24.</p> <p>Ústavný súd vyhodnotil výsledky prvotne preskúmaných volebných dokumentov tak, že obsah zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku Ruská Volová preukazuje tvrdenie sťažovateľa obsiahnuté v sťažnosti, podľa ktorého „v obci Ruská Volová mal získať 10 hlasov, avšak v zápisnici z daného volebného okrsku má uvedené, že získal 0 hlasov“. Ústavný súd je súčasne toho názoru, že v tomto volebnom okrsku došlo k zrejmemu omylu pri zavádzaní volebnou komisiou zistených výsledkov do zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania, keďže počet sťažovateľom získaných hlasov bol zjavne zapísaný v prospech kandidátky, ktorej poradové číslo (20) vo formulárovej podobe zápisnice bezprostredne predchádzalo poradovému číslu sťažovateľa (21). Tomuto záveru zodpovedá aj obsah čestných vyhlásení podpredsedníčky a zapisovateľky okrskovej volebnej komisie v obci Ruská Volová („Nedopatrením bolo jeho 10 hlasov zapísaných kandidátke č. 20, p. , ktorá v obci mala 0 hlasov.“).</p> <p>Pokiaľ ide o volebný okrsk Stakčinska Roztoka, prepočítaním počtov platných hlasov ústavný súd zistil, že sťažovateľ získal 24 hlasov. Preto sťažovateľ preukázal tvrdenie, podľa ktorého „v obci Stakčinska Roztoka mal získať 24 hlasov, avšak v zápisnici z tohto volebného okrsku má sťažovateľ uvedené, že získal 0 hlasov...“. Zároveň rukou písaný (zrejme pomocný, pozn.) papierový</p>

hárok naznačoval vnútorný rozpor medzi výsledkom, ktorý podľa obsahu tohto hároku bolo možné predpokladať v prospech sťažovateľa, a výsledkom, ktorý bol zachytený v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania v tomto volebnom okrsku. Samotný obsah volebných dokumentov v tomto prípade nesvedčal pre záver o evidentnom omyle (tak ako tomu bolo v Ruskej Volovej), pretože predpokladané počty hlasov uvedené na rukou písanom papierovom hároku vykazovali rozpor so zápisnične podchytenými údajmi o počte získaných hlasov aj u iných kandidátov, nielen u sťažovateľa. V tejto súvislosti ústavný súd nevyhodnotil skutkové zistenie o stave doručenej volebnej dokumentácie ako dôkazne relevantné. Aj na základe počtu hlasov, o ktoré bol sťažovateľ v tomto volebnom okrsku ukrátený, vyhodnotil rekapitulované zistenia tak, že je potrebné vypočítať členov predmetnej okrskovej volebnej komisie i jej zapisovateľku na účel bližšieho objasnenia zistených nedostatkov.

Sudca spravodajca vypočul 6. februára 2015 podľa § 31 ods. 1 zákona o ústavnom súde mimo ústneho pojednávania členov okrskovej volebnej komisie volebného okrsku Stakčinska Roztoka i zapisovateľku tejto okrskovej volebnej komisie. Ústavný súd výpovede vyhodnotil tak, že vo volebnom okrsku Stakčinska Roztoka si členovia okrskovej volebnej komisie všetky obálky s hlasovacími lístkami najprv rozdelili a následne spočítavali platné hlasy pre kandidátov. Potom nahlasovali jednotlivo ustálené počty platných hlasov vedeniu okrskovej volebnej komisie, ktoré ich spočítalo a v spolupráci so zapisovateľkou zamýšľalo riadne zaviesť do zápisnice o priebehu a výsledkoch volieb. Keďže došlo k rozporu medzi zapisovateľkou a predsedom okrskovej volebnej komisie o organizácii spočítavania hlasov, zapisovateľka na prejav nesúhlasu pri zapisovaní počtov hlasov do zápisnice nevenovala potrebnú pozornosť kontrole výsledkov, ktoré jej na účel zapisovania nahlasovali, a výsledkov, ktoré boli zapísané na pomocnom, rukou písanom hároku. V dôsledku toho potom došlo k chybám pri zapisovaní skutočne zistených počtov platných hlasov pre jednotlivých kandidátov. Členovia okrskovej volebnej komisie sa pri podpisovaní zápisnice o priebehu a výsledkoch volieb spoliehali na správnosť zapísaných počtov platných hlasov, dôsledne ich nepreverili, čomu napomohla aj formulárová podoba zápisnice, v ktorej sa počty platných hlasov nepriradujú k menám a priezviskám kandidátov, ale len k číslam vyjadrujúcim ich poradie na kandidátnej listine.

Ústavný súd pri tvorbe skutkového obrazu prejednáwanej veci pristúpil aj k prepočítaniu platných hlasov, ktoré sťažovateľ získal v ním označených 9 označených okrskoch, a k ich konfrontácii s obsahom súvisiacich zápisníc o priebehu a výsledku hlasovania. V 6 z 9 označených volebných okrskov (Čukalovce, Dúbrava, Kolonica, Strihovce, Šmigovec, Uličské Krivé) ústavný súd nezistil rozdiel medzi počtami platných hlasov odovzdanými v prospech sťažovateľa i kandidáta XY a obsahom zápisníc o priebehu a výsledku hlasovania.

Vo volebnom okrsku Hostovice získal sťažovateľ podľa obsahu zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania 17 hlasov a kandidát XY 32 hlasov. Prepočítaním hlasov ústavný súd zistil, že sťažovateľ v tomto volebnom okrsku získal v skutočnosti 16 hlasov a kandidát XY 31 hlasov. Vo volebnom okrsku Runina získal sťažovateľ podľa obsahu zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania 15 hlasov a kandidát XY 33 hlasov. Prepočítaním hlasov ústavný súd zistil, že sťažovateľ v tomto volebnom okrsku získal v skutočnosti 14 hlasov a kandidát XY 33 hlasov. Vo volebnom okrsku Stakčín získal sťažovateľ podľa obsahu zápisnice o priebehu a výsledku hlasovania 117 hlasov a kandidát XY 132 hlasov. Prepočítaním hlasov ústavný súd zistil, že sťažovateľ v tomto volebnom okrsku získal v skutočnosti 116 hlasov a kandidát 132 hlasov.

Z vyžiadaných volebných dokumentov z predmetných volebných okrskov ústavný súd pojal za preukázané tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého „v obci Stakčinska Roztoka mal získať 24 hlasov, avšak v zápisnici z tohto volebného okrsku má sťažovateľ uvedené, že získal 0 hlasov... v obci Ruská Volová mal získať 10 hlasov, avšak v zápisnici z daného volebného okrsku má uvedené, že

získal 0 hlasov“. Citovaný záver nijako nespochybnili ani výsluchy zapisovateľky a členov okrskovej volebnej komisie v Stakčinskej Roztoke, keďže všetci vypočúvaní členovia okrskovej volebnej komisie potvrdili, že sťažovateľ v ich volebnom okrsku platné hlasy získal, niektorí si dokonca presne pamätali, že platných hlasov v prospech sťažovateľa bolo určite 24. Sťažovateľ preto uniesol dôkazné bremeno, čo sa týka tvrdenia o jeho ukrátení o 34 hlasov.

Sťažovateľ sa ďalej pri 9 označených volebných okrskoch (Strihovce, Šmigovec, Uličské Krivé, Stakčín, Hostovice, Čukalovce, Dúbrava, Kolonica a Runina) bez bližšieho spresnenia odvolával na „ústne informácie... že hlasy mu mali byť odobraté (t. j. neprirátané)“. Preskúmaním volebných dokumentov v 9 označených volebných okrskoch však nebolo zistené žiadne ukrátenie sťažovateľa o platné hlasy vo voľbách poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja. Jeho tvrdenie, podľa ktorého v týchto volebných okrskoch „hlasy mu mali byť odobraté (t. j. neprirátané)“, sa nepreukázalo. Dokonca vo volebných okrskoch Hostovice, Runina a Stakčín boli sťažovateľovi zapísané spolu tri platné hlasy navyše oproti skutočnosti zistenej ústavným súdom, kým kandidátovi XY bol neoprávnene „pridaný“ iba jeden hlas, a to vo volebnom okrsku Hostovice. Tým sa skutočný rozdiel medzi počtom platných hlasov odovzdaných pre sťažovateľa a kandidáta XY zväčšil o dva platné hlasy.

Argumentácia sťažovateľa týkajúca sa zvyšných 36 volebných okrskov volebného obvodu č. 9 už stavia ústavný súd do pozície vyšetrovacieho orgánu nad činnosťou okrskových volebných komisií. Jej podstata totiž vychádza zo sťažovateľovej požiadavky, že ak existuje dôvodné podozrenie o porušení zákonnosti v dvoch volebných okrskoch, mal by potom ústavný súd „pre istotu“ preskúmať aj správnosť výsledkov volieb v ostatných volebných okrskoch, hoci sťažovateľ žiadne priame ani nepriame dôkazy týkajúce sa týchto zvyšných volebných okrskov nepredložil ani nenavrhol. Takéto postavenie však ústavný súd v konaní o volebnej sťažnosti kandidáta proti výsledku volieb nemá.

Sťažnosť podľa čl. 129 ods. 2 ústavy nemá charakter procesného prostriedku podnecujúceho oficiálne šetrenie ústavného súdu bez akéhokoľvek zreteľa na procesne prejavenu vôľu sťažovateľa. Zachováva si povahu návrhu na začatie súdneho konania, v dôsledku ktorého vznikajú medzi sťažovateľom a ústavným súdom procesné vzťahy naplnené nielen právami a očakávaním sťažovateľa, ale aj jeho povinnosťami, ktoré mu zákon o ústavnom súde ukladá, vytvárajúc tak náležitý procesný koridor smerujúci k ochrane jeho subjektívnych práv. Samotný sťažovateľ však nesie zodpovednosť za kvalitu procesných úkonov, ktorými tento ústavodarcom a zákonodarcom poskytnutý koridor na začiatku konanie, no i v jeho priebehu využije. Jedným z procesných prostriedkov slúžiacich uvedenému účelu je aj povinnosť sťažovateľa uviesť v návrhu na začatie konania dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

Preukázané tvrdenie o nezákonnosti pri sčítavaní hlasov v dvoch volebných okrskoch nemôže byť samo osebe dostatočným dôkazom na podporu tvrdenia o pochybeniach pri sčítavaní hlasov v ostatných volebných okrskoch toho istého volebného obvodu. Táto sťažovateľom naznačovaná súvislosť nemá v izolovanej podobe žiaden potrebný skutkový ani právny základ, čím sa dostáva do polohy hypotetickej a špekulatívnej úvahy. Uvedený záver podporuje aj fakt, že prepočítanie hlasov v 9 označených okrskoch, ktorých návrh na prieskum sa opieral iba o „ústne informácie“, sťažovateľove dohady vôbec nepotvrdilo. Sťažovateľ v sťažnosti návrh na prepočítanie hlasov vo zvyšných 36 volebných okrskoch nepodporil žiadnym relevantným tvrdením, či dôkazom, iba odvolaním sa na pochybenia v Stakčinskej Roztoke a Ruskej Volovej.

Z uvedených dôvodov ústavný súd po tom, čo preskúmal volebnú dokumentáciu spolu v 11 volebných okrskoch volebného obvodu č. 9 (Snina) a vykonal výsluch členov okrskovej volebnej komisie Stakčinska Roztoka, už nepovažoval za potrebné vykonávať ďalší iniciatívny prieskum.

	<p>Z príloh sťažnosti ústavný súd zistil, že zápisničný rozdiel v počte platných hlasov pre sťažovateľa ako prvého nezvoleného kandidáta na poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja a pre kandidáta XY ako posledného zvoleného kandidáta na poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja predstavoval 69 hlasov. Po prieskume volebných dokumentov z volebných okrskov, v ktorých ústavný súd na základe sťažovateľovej argumentácie a príloh jeho sťažnosti vykonal prepočítanie hlasov, sa rozdiel v počte platných hlasov odovzdaných pre sťažovateľa a v prospech kandidáta XY ustálil na 37 hlasoch (69 zápisničných hlasov – 1 hlas neoprávnene pripočítaný pre kandidáta XY v Hostoviciach – 34 hlasov v Stakčinskej Roztoke a Ruskej Volovej + 3 hlasy neoprávnene pripočítané sťažovateľovi v Hostoviciach, Runine a v Stakčine = 37).</p> <p>Sťažovateľovi sa v konaní pred ústavným súdom podarilo preukázať, že rozdiel v počte platných hlasov odovzdaných vo volebnom obvode č. 9 v jeho prospech a v prospech kandidáta XY nepredstavoval 69 hlasov (ako to vyplýva z príslušných zápisníc), ale iba 37 hlasov. Zistená nezákonnosť, ku ktorej došlo pri spisovaní zápisníc dotknutých okrskových volebných komisií, však nemá vplyv na výsledok, ktorý sťažovateľ ako kandidát na poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 9 dosiahol, pretože konštatovaný nedostatok nie je spôsobilý ovplyvniť poradie kandidátov podľa počtu získaných platných hlasov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nedostatok, ktorý zistil preskúmaním vyžiadanej volebnej dokumentácie, hodnotí ako nezákonnosť nemajúcu vplyv na výsledok volieb poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 9. Podstatou tohto výsledku vo vzťahu k sťažovateľovi je totiž jeho nezvolenie do funkcie, o ktorú sa uchádzal. Preto na podklade uvedenej vady ani neprichádza do úvahy zrušenie výsledku volieb, ktorého sa sťažovateľ petitom svojej sťažnosti domáhal.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľa zamieta.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>voľby-volebné súdnictvo dokazovanie-dôkazné bremeno voľby-zisťovanie výsledkov volieb zákonnosť voľby-do orgánov vyšších územných celkov voľby-volebné výsledky volebná komisia-okrsková</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.